

Ölçme Araçlarında Aranılan Nitelikler

1-Güvenirlilik: rx: (0 - 1) arasında olmalı.

- Ölçme aracından sınav elde edilen sonuçların değişkenlik göstermemesidir.
- Ölçme aracının tesadüfi hatalarından arındırılma derecesidir.
- Sabit ve sistematik güvenirlik etkilenmez çünkü kaynakları belli
- Güvenirlik kararlılık tutarlılık iç tutarlılık duyarlılık ve objektiflik
- (0,00) ile 1 arası 0'a yaklaştıkça güvenirlik azalır 1'e yaklaştıkça artar ideali ise (0,00 – 1,00)

Korelasyon: İlişki-bağıntı

- Arasındaki ilişkiyi ifade eder
- Korelasyon katsayısı negatif "-1,00" ilişki var.
- Korelasyon katsayısı pozitif "1,00" ilişki var.
- Korelasyon katsayısı "0,00" ilişki yok.

a) Pozitif Korelasyon (0,00 - 1,00)

- Değişkenlerin ikisi birden artıyor veya ikisi birden azalıyor ilişki pozitifdir.
- Tekrar artarsa hatırlama gücü artar, yemek yedikçe kilo artar

b) Negatif Korelasyon (-1,00 - 0,00)

- Değişkenlerin biri artarken diğeri azalıyor ilişki negatiftir
- Tekrar artarsa unutmaya azalır hata artarsa güvenirlik azalır

c) Nötr Korelasyon (0,00)

- Değişkenler aralarında anlamlı hiçbir ilişkinin olmaması
- Saç rengi ile zeka oranı

NOT: Değişkenler aynı yada benzer özellikler ölçüyorsa ilişkinin yönü pozitifdir

NOT: Değişkenler farklı özellikleri ölçüyorsa ilişkinin yönü negatiftir

NOT: Değişkenler arasında ortak bir şey yoksa ilişki nötrdür

HATA VE Hata türleri

Hata: Gözlenen puan ile gerçek puan arasındaki farktır

Ölçme aracına karışan hata miktarı ölçmede kullanılan birimin yarısı kadardır. Soru sayısı arttıkça birim küçülür. Birim küçüldükçe hata azalır hata azaldıkça güvenirlik artar

Hata türleri

a) Sabit Hata

Ölçülen özelliğin miktarı ne olursa olsun ölçmeye karışan hata miktarının hiç değişmemesidir.

b) Sistematik (Yanlı) Hata

ölçüden özelliğin miktarına bağlı olarak ölçmeye karışan hata miktarında o oranda değişmesidir.

c) Tesadüfi (Rastgele, Gelişigüzel) Hata

Ölçülen özelliğin miktarı ne olursa olsun ölçmeye karışan miktarı düzensizce değişmesidir.

NOT: Kaynağın yönü ve miktarı belli olmayan hata türü tesadüfi hatadır bu nedenle kontrol altına alınması çok güçtür.

Örnekler:

- 1- Manavın ölçtüğü her ağırlığı 10 gram fazla ölçmesi (Sabit Hata)
- 2- Öğretmenin her okuduğu sınav kağıdına 5 puan fazla vermesi (Sabit Hata)
- 3- Terazinin 1 kg ağırlığı 10 kg fazla 2 kg ağırlığı 20 gram fazla ölçmesi (Sistematik Hata)
- 4- Öğretmenin kız öğrencilerine 5 puan eksik erkek öğrencilerine 5 puan fazla vermesi (Sistematik)
- 5- Terazinin ölçtüğü ağırlığı her seferinde farklı göstermesi (Tesadüfi Hata)
- 6- Öğretmenin sınav kağıdını puanlarken işlem hatası yapması (Tesadüfi Hata)

Ölçmenin standart hatası (Se)

Ölçme aracına karışan hatanın birim cinsinden ifadesidir.

$$Se : Sx \sqrt{1 - rx}$$

Sx = Standart Sapma

rx = Güvenilirlik Katsay bb

Güvenlik hesaplama yöntemi

1- Test-tekrar-test yöntemi

- Aynı testin aynı gruba farklı zamanlarda iki kez uygulanarak iki uygulama arasındaki korelasyona bakılır. Test sayısı 1'dir, uygulama sayısı 2'dir.
- Zaman ideali 2 hafta sonra en fazla 3 hafta

2- Eş değer formlar yöntemi paralel formlar yöntemi

- Bir testin iki eş değer formunu bir gruba aynı anda uyguladıktan sonra iki form arasındaki korelasyona bakılır. Test sayısı 2'dir, uygulama sayısı 1'dir.

3- Eş değer yarılar testi yarılama yöntemi (Değerlendirilirken 2'ye bölünür.)

- Bir test bir gruba uygulandıktan sonra 2 yarıya bölünerek değerlendirilir ve iki yarı arasındaki korelasyona bakılır. Test sayısı 1'dir, uygulama sayısı 1'dir.
- Homojen tek boyutludur (tek bilgi ölçer)

4- KR-20 ve KR-21 (Bilişsel Testlerde)

- Testteki maddelerin birbirleriyle olan korelasyonuna bakılarak iç tutarlılığın hesaplandığı yöntemdir
- Doğru yanıtlara 1 puan yanlış yada boş bırakılanlara ise 0 puan verilerek hesaplanır

Test sayısı 1'dir, Uygulama sayısı 1'dir.

5- Cronbach Alfa (Duyuşsal Testlerde)

- Duyuşsal özellikleri ölçen testlerde likert tipi kullanılır. "1" ve "0" şeklinde puanlanabildiği gibi "1, 2, 3, 4, 5" puan şeklinde de dereceli olarak puanlanabilir. Test sayısı 1'dir, Uygulama sayısı 1'dir.

6- Puanlayıcı güvenirliliği

- Ölçme aracının farklı puanlayıcılar tarafından puanlanarak puanlayıcılar arası korelasyona bakılır. Test sayısı 1'dir, Uygulama sayısı 1'dir.
- Açık uçlu sınavlarda yapılır test olmaz
- Hata kaynağı puanlayıcılar arası kanaat farklılığı

Güvenirlilik artırma yolları

Ölçme aracını tesadüfi yollardan hatalardan arındırma yolları

1- Soru sayısının artırılması duyarlılık artar

2- Sınav süresinin gereğinden uzun yada kısa tutulmaması

- 3- Sınav sorularının orta güçlükte hazırlanması
- 4- Soruların açık net ve anlaşılır olması
- 5- Sınav yönergesinin bulundurulması
- 6- Objektif puanlanabilen testlerin tercih edilmesi
- 7- Sınav öncesi öğrencilerin motivasyonun artırılması
- 8- Testin homojen olması iç tutarlılık
- 9- Grubun heterojen farklı insan olması
- 10- Sınavın yapıldığı ortamın uygun olması
- 11- Şans başarısının düşürülmesi
- 12- Kopya çekilmesinin önlenmesi
- 13- Teste alınacak örnekleri sayısının artırılması

2- Geçerlilik:

- Ölçme aracının amaca hizmet etme derecesidir
  - Ölçme aracının bilenler ve bilmeyenleri ayırt etme derecesidir ayırt edici
  - Sabit ve sistematik hatadan etkilenir tesadüfi önce güvenilirliği etkilediği için geçerliliği dolayı yoldan etkiler
  - 1'e yaklaştıkça geçerlik artar "-1"e doğru azalır ve "-1" geçerli değildir.
1. (-1,00 - 0,19) arası madde testten atılır
  2. (0,20 - 0,29) madde düzeltilir
  3. (0,30 - 1,00) teste alınır.

Geçerlilik türleri:

1- Kapsam geçerliliği:

- Ölçme oranının kapsamı temsil etme derecesidir
- Öğrencilere kazandırılan her davranışa ilişkin en az bir soru sorulmalıdır
- Soru sayısı arttıkça kapsam geçerliliği artar ancak soruların konulara dengeli dağılması şartıysa arttıkça kapsam geçerliliği artar ancak soruların konulara dengeli dağılması şartıyla

Kapsam geçerliliğini artırma yolları:

- 1- Belirtke tablosu hazırlama
- 2- Uzman görüşü alma
- 3- Daha önce uygulanmış ve kapsam geçerliliği sağlanmış bir testte karşılaştırma

NOT: Özellikle izleme testlerinde kapsam geçerliliğinin sağlanmış olmasının dikkat edilmeli yaprak test

2- Ölçüte dayalı geçerlilik:

a) Yordama geçerliliği (Henüz çıkmamış tahmin) (Tanıma testi)

- Ölçme oranından elde edilen sonuçlarla gelecekte ortaya çıkacak olan performansın tahmin edilmesidir
- Yordama geçerliliğinin sağlanabilmesi için ölçme oranında yer alan soruların gelecekteki performansa yönelik olması gerekir.

b) Uygunluk (uyum-eş zaman geçerliliği) (Eskiye karşılaştırma) (Tanıma testi)

- Ölçme aracında elde edilen sonuçla geçmişte ortaya çıkmış olan performansın karşılaştırılmasıdır.
- Uygunluk geçerliliğinin sağlanabilmesi için ölçme oranında yer alan soruların geçmişte ortaya çıkmış olan performansı yansıtması gerekir.

NOT: Özellikle tanıma testlerinde yardıma uygunluk geçerliliğini sağlamış olmasına dikkat edilmeli

3- Yapı geçerliliği:

- Ölçülmek istenen özelliğe başka özelliklerin karıştırılmamasıdır
- Ölçülmek istenen amacın dışına çıkılmamasıdır
- Duyuşsal olmalı ve yapan kişi zahmete girmeli

Yapı geçerliliğini sağlama yolları:

1. Faktör analizi:

- Testte yer alan maddelerin birbirleriyle olan korelasyonuna bakılarak testte karışan herhangi bir faktörün özellik olup olmadığının denetlenmesidir.

2. Öğrencilerle görüşmek: (tek tek mülakat)

- Testte yer alan sorulara ilişkin öğrencilerle görüşülerek onlardan testteki soruları çözerken hangi bilişsel ve duyuşsal süreçleri bloom taksonomisi kullandıklarının öğrenilmesidir.

3. Gruplar arası ayırma

- Testte yer alan soruların ölçülen özellik bakımından kıskançlık şiddet depresyon vb grupları birbirinden ayırt etme derecesidir

4. Uzman kanısına başvurma

5. Daha önce uygulanmış ve yapı geçerliliği sağlamış bir testle karşılaştırma

6. Test-tekrar-test yöntemi duyuşsal 6 hafta kadar uzayabilir

4- Görünüş geçerliliği

- Ölçme aracının ölçmek istediği özelliği ölçüyor gözükmesidir.
- Kapakta yazan yazıdır.

Güvenirlilik ve geçerlilik arasındaki ilişki

- Güvenirliliği artırmak için alınan tedbirler aynı zamanda geçerliliğide artırır
- Güvenirlilik geçerliliğin ön koşuludur
- Güvenirlilik geçerliliği sınırlandırır
- Güvenirlilik sağlanmış olsa bile bu testin her zaman geçerli olacağı anlamına gelmez
- Testin geçerliliği sağlanmışsa zaten güvenirliliği sağlanmıştır.

3- Kullanışlılık:

- Ölçme aracının hazırlanması uygulanması ve değerlendirilmesinin kolay olmasıdır
- Ekonomiklik
- Güvenirlilik ve geçerlilik sağlanmadan kullanılşıktan söz edilemez